

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 12P/32/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2520201496
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Natália Slivenská
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2021:2520201496.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava, sudkyňou JUDr. Natáliou Slivenskou, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: Y. H., nar. XX. XX. XXXX, K. H., nar. XX. XX. XXXX, Z. H., nar. XX. XX. XXXX, a P. H., nar. XX. XX. XXXX, všetky deti L. N. X., všetky deti zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec, Jarmočná 3, Hlohovec, deti rodičov: matka F. L., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom L. XXX, a otec K. H., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom L. XXX, o návrhu navrhovateľky: H. Y., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom L. XXX, na zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. Maloleté deti Y. H., K. H., Z. H. a P. H. sa s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku **z v e r u j ú** do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, ktorá je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný rozvoj maloletých detí a je oprávnená zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok v bežných veciach.

II. Matka je **p o v i n n á** platiť na maloleté deti výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu mesačne na každé dieťa, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, a to na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

III. Otec je **p o v i n n ý** platiť na maloleté deti výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu mesačne na každé dieťa, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, a to na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

IV. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 26. 08. 2020 bol na Okresný súd Piešťany doručený návrh navrhovateľky zo dňa 26. 08. 2020 na zverenie maloletých detí do jej náhradnej osobnej starostlivosti.

2. Návrh na zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľka odôvodnila tým, že je tetou maloletých detí a o ich zverenie žiada, pokiaľ si rodičia nespĺnia súdom stanovené podmienky. Želá si, aby sa deti vrátili domov, kam aj patria. Život v detskom domove považuje za jedno z najhorších miest, kde majú deti vyrastať. Je jej veľmi ľúto, aby deti boli v detskom domove tak hrozne ďaleko od nich všetkých. Myslí si, že stav, ktorý je teraz, bude skorej ohrozujúci vývoj detí. Budú cítiť hlavne v dospelosti, že ich rodina opustila. Je sestrou matky, býva v tej istej obci, kde deti môžu pokračovať v škole, kam doteraz chodili. Školu má oproti domu, do školy ich denne odprevadí. V škole ju poznajú, vedia, že deťom pomáha, napr. pomôckami, doplnkovou starostlivosťou (zubár, lieky), hocičo potrebujú. Pracuje z väčšej časti doma ako ekonómka, má dospelú dcéru, ktorá študuje na bilingválnom gymnáziu v P.. Vzdelanie je pre ich rodinu veľmi dôležité, deti vie viesť k slušnému životu. Verí, že sa úspešne

uplatnia v živote. Deti majú silné citové väzby, ktoré sa narušili. Deti stratia na seba citové puto. Babka má 66 rokov, tiež je pre ňu náročné vykonávať návštevy do mesta P.. Jedenkrát za mesiac je veľmi málo. Deti viedli, aby si babku vážili, pomáhali jej. Rodičov by mohli vidieť hocikedy, tým by to bolo pre nich jednoduchšie, ak by boli dočasne v starostlivosti u nej. Vie, že deti sestry prerástli cez hlavu, porušovali pravidlá, ale každý má právo na druhú šancu. Deti majú veľmi radi.

3. Rodičia sa k návrhu navrhovateľky nevyjadrili.

4. Procesný opatrovník k návrhu navrhovateľky v podaní zo dňa 06. 07. 2021 uviedol, že v najlepšom záujme maloletých detí je ich zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľke.

5. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s návrhom a listinnými dôkazmi obsiahnutými v spise, najmä lustráciami účastníkov konania v Registri obyvateľov a v Sociálnej poisťovni, fotografiami z prílohovej obálky, uznesením Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 9P/78/2020 zo dňa 10. 07. 2020, správou k pobytu maloletých, vyjadrením procesného opatrovníka zo dňa 09. 09. 2020, uznesením Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 9P/107/2020 zo dňa 09. 09. 2020, oznámením o prepustení, uznesením Okresného súdu Piešťany, č. k. 9P/107/2020-75 zo dňa 01. 04. 2021, uznesením Okresného súdu Trnava, č. k. 37P/27/2020-25 zo dňa 08. 03. 2021, lekárskeho potvrdením, výpisom z registra trestov, potvrdeniami o príjme navrhovateľky, správami z diagnostického logopedického a špeciálnopedagogického vyšetrenia, lekárskeho vyšetrenia, lekárskymi správami, správami zo psychologického a špeciálnopedagogického vyšetrenia, vyjadrením procesného opatrovníka zo dňa 06. 07. 2021, čiastočným výpisom z listu vlastníctva č. XXX, vyjadreniami účastníkov konania na pojednávaní a tiež výsluchom účastníkov, keď pojednával v neprítomnosti procesného opatrovníka, ktorý svoju neprítomnosť na pojednávaní ospravedlnil, o odročenie pojednávania nepožiadaval, pričom z vykonaného dokazovania súd zistil nasledovné skutkový a právny stav:

6. Okresný súd Piešťany uznesením, sp. zn. 9P/78/2020 zo dňa 10. 07. 2020, nariadil neodkladné opatrenie, ktorým boli maloleté deti H. odovzdané do starostlivosti M. J. G. C. K. P., K.É. G. XXXX/X, P., a súčasne začal konanie vo veci uloženia výchovného opatrenia. Z odôvodnenia tohto uznesenia vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Piešťany, č. k. 9P/36/2011-26 zo dňa 11. 01. 2012, boli maloleté deti Y., K. C. Z. zverené do osobnej starostlivosti matky. Výkon rodičovských práv a povinností k maloletej P. súdnym rozhodnutím upravený nebol. Súd mal za osvedčené, že matka, ale ani otec, starostlivosť o maloleté deti riadne nezabezpečujú, nakoľko domácnosť je na veľmi slabej hygienickej úrovni, posteľe sú bez posteľnej bielizne, v domácnosti bol zápach, riady na zemi, kde sa nachádzali aj psie výkaly. Maloletý Z. opakoval tretí ročník, domáce úlohy nemal, výsledky sú nedostatočné, o učenie nemá záujem, mal vymeškaných 121 hodín, celkový počet neospravedlnených hodín bol 24 za 4 vyučovacie dni, maloletá K. opakuje 7. ročník, domáce úlohy nemá, učivo neovláda, výsledky sú nedostatočné, o učenie nemá záujem, celkový počet neospravedlnených hodín bol 23 za 4 vyučovacie dni, maloletá Y. opakovala 8. ročník, navštevovala 9. ročník, počas vyučovania bola tichá, domáce úlohy nemala, učivo neovláda, výsledky sú nedostatočné, o učenie nemá záujem, mala vymeškaných 125 hodín, v škole strávila len 19 vyučovacích dní, celkový počet neospravedlnených hodín bol 23 za 4 vyučovacie dni, pričom ani pri jednom dieťati sa rodičia nezúčastňovali rodičovských združení. Preto v záujme zachovania riadneho a zdravého vývinu maloletých detí bolo nevyhnutné, aby boli vyňaté z doterajšieho prostredia, v ktorom žili, keďže rodičia ich výchovu nezvládali, pričom doterajšie opatrenia nevedli k náprave v správaní. Stará matka nepotvrdila záujem o zabezpečenie starostlivosti.

7. Centrum pre deti a rodiny P. vypracovalo správu k pobytu maloletých, v ktorej uviedlo, že deti boli do centra umiestnené na základe výchovného opatrenia od 17. 07. 2020. Najmladšia P. najhoršie znášala odlúčenie od biologickej rodiny. V novom prostredí spočiatku pôsobila ustráchaná a opatrne. Čoskoro sa však ukázala jej milá a kamarátska povaha. Okamžite sa skamarátila s dievčatami podobného veku, s ktorými sa veľmi rada hrá. Na začiatku bola pre ňu oporou jej najstaršia sestra Y., tá však počas týždňa býva na internáte v J.. V správaní maloletej P. pozorovali infantilné prvky - cmúľanie palca, „mojkanie“ sa s dekou. Pri návšteve základnej školy od týchto prvkov správania však upúšťa a pani učiteľka je zatiaľ spokojná s jej prospechom v škole. Maloletá sama udáva, že školu má rada, teší sa do nej a už si tam našla veľa kamarátok. Maloletý Z. v sociálnej interakcii pôsobí skôr utiahnutým dojmom - je tichý, do diania na skupine sa zapája menej. Po príchode sa javil akoby sa izoloval od ostatných, ale čoskoro si našiel kamarátov a kamarátky v jeho veku. Pri komunikácii je skôr opatrný, odpovedá na položené otázky, niekedy vyzerá akoby premýšľal nad odpoveďou, ale následne nevie odpovedať. Na

prostredie skupiny sa adaptoval pomerne dobre. Osvojil si jej pravidlá a zapája sa do činnosti spojených s upratovaním alebo varením na skupine. Má silný negatívny vzťah k škole a školskej dochádzke vo všeobecnosti, čo pravdepodobne súvisí s pocitom neúspechu, ktorý tam opakovane zažíva. Svoj voľný čas rád trávi na počítači hraním hier alebo pozeraním videí. Maloletá K. mala spočiatku veľký problém s adaptáciou. Zo začiatku mala problémy s rešpektovaním autority dospelých a veľmi neľahko niesla skupinové pravidlá, na ktoré očividne nebola navyknutá. V správaní sú prítomné prejavy ako drzosť, odvrávanie, potreba odlíšiť sa alebo spochybňovanie autority dospelého. Tieto formy správania však možno chápať ako prirodzenú súčasť vývinového obdobia, v ktorom sa momentálne nachádza. Podobne ako jej mladší brat má negatívny postoj k škole, čo bude taktiež pravdepodobne súvisieť s pocitom neúspechu, ktorý v nej opakovane zažívala. Svoj voľný čas trávi na mobile, na sociálnych sieťach alebo s kamarátmi, ktorých si v centre našla. Najstaršia Y. pôsobí ako prirodzený vodca súrodeneckej skupiny. Aj napriek tomu, že vekovo by sa ju dalo zaradiť do obdobia adolescencie, na svoj vek sa správa vyspelo, resp. aspoň tak pôsobí. Navštevuje strednú školu v J. a počas týždňa tam býva na internáte, takže so súrodencami je menej v kontakte. Rodina je s maloletým v pravidelnom kontakte - buď telefonikom, cez sociálne siete alebo ich navštívi osobne počas víkendu. Taktiež im rodičia, aj širšia rodina, nosia rôzne veci alebo posielajú balíky s potravinami. Všetci súrodenci majú vytvorenú silnú väzbu k členom svojej biologickej rodiny.

8. Uznesením Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 9P/107/2020 zo dňa 09. 09. 2020, bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým boli maloleté deti odovzdané do starostlivosti navrhovateľky H. Y., a súčasne bolo zrušené neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Piešťany, č. k. 9P/78/2020-22 zo dňa 10. 07. 2020, keď mal súd osvedčené, že v domácnosti navrhovateľky, ktorá je tetou maloletých detí, majú maloleté deti splnené všetky podmienky pre riadny vývin, pričom nemal osvedčené, že na strane rodičov došlo k takej zmene v ich pomeroch, na základe ktorej by bolo možné sa dôvodne domnievať, že rodičia už budú riadne zabezpečovať starostlivosť o maloleté deti.

9. Okresný súd Piešťany uznesením, č. k. 9P/107/2020-75 zo dňa 01. 04. 2021, právoplatným dňa 27. 05. 2021, preniesol svoju príslušnosť na Okresný súd Trnava. Spis bol tunajšiemu súdu doručený dňa 03. 06. 2021.

10. Z lekárskeho potvrdenia zo dňa 16. 06. 2021 vyplýva, že navrhovateľka je zdravotne a psychicky spôsobilá na zverenie detí do náhradnej starostlivosti.

11. Z výpisu z registra trestov zo dňa 16. 06. 2021 je zrejmé, že navrhovateľka nemá záznam v Registri trestov Generálnej prokuratúry SR.

12. Z potvrdení o výške príjmu navrhovateľky vyplýva, že výška jej priemerného čistého mesačného príjmu za obdobie od 6/2020 do 5/2021 od zamestnávateľa H. Y., s. r. o., činí 17,32 Eur, od zamestnávateľa L. S. - D. V., Sereď, predstavuje 35,07 Eur a od zamestnávateľa J. M., s. r. o., predstavuje 514,36 Eur.

13. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec, zo dňa 06. 07. 2021, vyplýva, že dňa 01. 07. 2021 bolo vykonané šetrenie v domácnosti navrhovateľky, ktorá je sestrou matky maloletých detí a ktorej sú maloleté deti dočasne zverené neodkladným opatrením do starostlivosti. Maloleté deti žijú v domácnosti navrhovateľky v rodinnom dome, ktorý má dve samostatné bytové jednotky. Jedna bytová jednotka zahŕňa vstupnú chodbu, kúpeľňu s vaňou a WC, priestrannú kuchyňu a spálňu. Túto bytovú jednotku využíva plnoletá dcéra navrhovateľky. Druhá bytová jednotka taktiež zahŕňa vstupnú chodbu, kúpeľňu s vaňou a WC, kuchyňu spojenú s obývacou izbou a spálňu. Dom má tretí vchod, kde sa vchádza do samostatnej izby a menšej miestnosti. Dom je riadne zariadený, čistý, na dobrej hygienickej úrovni. Pri rozhovore navrhovateľka uviedla, že s deťmi žiadne výrazné problémy nemá, sú u nej spokojné. Maloletá Y. (v októbri 2021 dovŕši plnoletosť) je tehotná, termín pôrodu má v októbri. Ukončila 1. ročník strednej školy v J., od druhého ročníka má vybavené individuálne štúdium, jej zdravotný stav je dobrý. Maloletá K. je v pubertálnom veku, ale je zvládnuteľná. Ukončila 8. ročník ZŠ v L.. Maloletý Z. ukončil 5. ročník ZŠ v L.Á., je integrovaný (dyslexia, dysgrafia), problémy s ním žiadne nie sú. Maloletá P. sa v škole veľmi dobre adaptovala, ukončila 1. ročník ZŠ v L., navštevujú logopédiu, tiež je integrovaná, mala by jej byť pridelená asistentka. Navrhovateľka sa tiež vyjadrila, že finančne podporuje aj rodičov maloletých detí (platí im údajne hypotéku), keď idú deti na návštevu k rodičom (bývajú v tej istej obci), prispieva im aj na stravu, deťom poskytuje vreckové. Navrhovateľka ich

informovala, že platí v L.Á. aj ďalší byt, ktorý má k dispozícii maloletá Y. spolu s priateľom a budúcim dieťaťom, kde plánujú spolu bývať. Navrhovateľka sa tiež vyjadrila, že malotej Y. chce aj po dovŕšení plnoletosti pomáhať a podporovať ju. Pri rozhovore s deťmi spoločne uviedli, že lepšie im je u tety, nakoľko s rodičmi sa stretávajú kedy chcú a nemusia pritom počúvať ich hádky a problémy. Chcú zostať u tety v starostlivosti. Domácnosť je na vyhovujúcej úrovni, navrhovateľka má vytvorené podmienky na zabezpečovanie starostlivosti o maloleté deti, preto majú za to, že v najlepšom záujme maloletých detí je ich zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľke.

14. Navrhovateľka v rámci výsluchu na pojednávaní uviedla, že návrh si podala z dôvodu, že nechce, aby boli deti v detskom domove a trpeli tak za chyby svojich rodičov, deti má rada. Ona a babka deťom pomáhajú od malička, či ide o zabezpečenie jedla alebo liekov. Rodičia zatiaľ bývanie majú, avšak rodinný dom, zapísaný na LV č. XXX pre katastrálne územie L., je zaťažený exekúciami a bola začatá aj dražba. Dlh kvôli deťom chcela urovnať, ale je enormný. Deťom aj so svojou dcérou pomáhala pri vzdelaní, naučili ich mať sa navzájom rád. Prvý polrok im zabezpečili učiteľov, ktorí ich naučili chodiť do školy a učiť sa. V detskom domove sa deti začali učiť, že sa majú mať radi ako súrodenci, a oni im k tomu len dopomohli. Súrodenci K. a Y. sa vôbec nemali radi, dnes sa dokážu objasť. Maloletá Y. je u nej aj s priateľom, ostatné deti bývajú u nej aj u rodičov. Prvý polrok ich viedli k tomu, aby prespávali deti u nej, aby si navykli na režim. V súčasnosti sa v škole zlepšili, tiež dochádzku, k rodičom chodia, kedy chcú. Kontakt s rodičmi nie je obmedzený, kedykoľvek môžu k nej prísť, keď potrebujú pomoc. V spoločnej domácnosti žije iba s dcérou, ale každá majú samostatnú bytovú jednotku. To isté by chcela zabezpečiť maloletým deťom, aby vedeli hospodáriť, zabezpečili si bývanie a netrpeli exekúciami, aby doštudovali. Y. a K. je ťažšie opracovávať, je to cítiť, že nechodili do školy, preto K. musela odísť zo Základnej školy v L.Č., pretože učiteľka povedala, že by 9. ročník nezvládla a prepadla by. Dali ju do učňovky v K., kde chodí aj jej sesternica a bude sa jej tam lepšie chodiť. Dorobí si 9. ročník, čo je dohodnuté s riaditeľkou školy. A po úspešnom zvládnutí by chcela, aby prešla na 3-ročné štúdium. Pracuje z domu ako ekonómka a jej čistý priemerný mesačný príjem je 600 Eur. Tiež má príjem zo živnosti asi 300 Eur mesačne. Poberá tiež rodinné prídavky na dcéru X. vo výške 25,50 Eur. Jej mesačné výdavky sú hypotéka 430 Eur, električka 120 Eur, strava 100 - 150 Eur, náklady na byt v L., kde býva Y. s priateľom a prípadne aj ostatné deti 250 Eur. Maloletá Y. bude mať v októbri 18 rokov, je tehotná, termín pôrodu má v októbri. Chodí do 1. ročníka strednej školy v J.. Jej mesačné náklady sú strava + hygiena 60 Eur, škola 10 - 20 Eur, vreckové 7 Eur týždenne. Maloletá K. má 15 rokov, od 01. 09. 2021 nastupuje na strednú školu v K.. Jej mesačné náklady sú strava + hygiena 100 Eur, škola 10 Eur, telefón 7 - 10 Eur, lieky 15 Eur, oblečenie 20 Eur. Maloletý Z. má 12 rokov, je piatakom základnej školy, jeho mesačné výdavky sú strava a hygiena 80 Eur, oblečenie 20 Eur. Maloletá P. má 8 rokov, je žiačkou 1. ročníka základnej školy, mesačné náklady sú strava + hygiena 80 Eur, doučovanie 40 - 50 Eur, oblečenie 30 Eur, lieky 10 Eur, kvôli korone jej musel byť zakúpený notebook v hodnote 300 Eur. Deti navštevujú pravidelne zubára, inak sú zdravé. Zuby dala do poriadku Y., čo ju stálo 3 - 4.000 Eur, u K. asi 2.000 Eur, Z. navštevuje dentálnu hygienu 40 Eur trikrát do roka. Na náklady prispieva matke, ktorá deťom kupuje z týchto peňazí veci podľa potrieb. Dáva tiež každému dieťaťu 5 - 7 Eur týždenne, nakupuje potraviny a matke posiela na účet 130 Eur, čo je hypotéka na ich dom. Prvý polrok, kedy učila deti chodiť do školy, ju učiteľky stáli 250 Eur mesačne. Deti sa zlepšili v škole, zlepšili si dochádzku. Teraz má K. ospravedlnených 26 hodín, Z. 11 hodín a P. 25 hodín a skončila s pochvalou, má pani učiteľku veľmi rada. Čo sa týka jej plnoletej dcéry X., táto bude mať 20 rokov, je žiačkou 4. ročníka bilingválneho gymnázia v P., jej zdravotný stav je dobrý, náklady sú bežné, primerané jej veku. Myslí si, že dokáže viesť deti k tomu, aby viedli schopný samostatný dobrý život. Vyživovaciu povinnosť navrhla určiť v zákonom stanovenej minimálnej výške.

15. Matka pri výsluchu na pojednávaní uviedla, že s návrhom nesúhlasí (hoci pred otvorením pojednávania vyslovila s návrhom súhlas), lebo navrhovateľka nepomáha len jej a jej deťom, ale takisto aj sestre. Starostlivosť o deti vie zabezpečiť. Nechce, aby boli deti ani v centre pre deti a rodiny, ani u navrhovateľky. Chce, aby jej boli vrátené, doteraz sa o ne postarať vedela. Žije v spoločnej domácnosti s otcom detí. Od 8/2020 je dočasne práceneschopná, dostáva nemocenské vo výške 650 Eur mesačne. Od kedy jej zobrali deti, má psychické problémy. Predtým pracovala v Amazone, kde zarobila 750 - 1.000 Eur mesačne, pracovala na dohodu a nepredžili jej zmluvu. Pred PN pracovala súbežne aj v bistre u navrhovateľky, jej čistý priemerný mesačný príjem bol 100 Eur, tiež v tom čase poberala prídavky na deti. Výdavky na domácnosť sú strava 50 Eur mesačne, drogeria 50 Eur mesačne, telefón 100 Eur mesačne, tiež platí úvery, ktoré má otec detí, vo výške 120 Eur mesačne. Ďalšiu vyživovaciu povinnosť nemá. Nevie, prečo by súd mal vyhovieť návrhu navrhovateľky. Deti má rada a má s nimi vytvorený vzťah.

Navrhovateľka pomáha nielen jej, ale aj sestra a takisto platí všetko za sestru. Na otázku otca matka uviedla, že je pravdou, že navrhovateľka platí hypotéku.

16. Otec pri výsluchu na pojednávaní uviedol, že s návrhom nesúhlasí, lebo deti majú byť pri rodičoch, čo teoreticky aj sú. Vedel sa o ne postarať celý život aj s ich matkou. Na otázku súdu uviedol, že starostlivosť o deti by zabezpečil normálne, na to sú dvaja ľudia. Je invalidný dôchodca bez nároku na dôchodok. Jeho oficiálny príjem je momentálne 120 Eur mesačne, t. j. sociálna dávka a príspevok na bývanie. Neoficiálne má 1.400 Eur mesačne, to mal 2 roky dozadu, priemerne zarobí 800 Eur. Pracuje na strechách, ide o sezónne práce. Inú vyživovaciu povinnosť nemá. Mesačné náklady predstavujú strava 20 Eur mesačne, cigarety 80 Eur mesačne, alkohol 30 Eur mesačne, inak má len bežné výdavky. Syn hráva airsoft, ide o hru, kde sa strieľa a náklady za posledné 2 mesiace boli 400 Eur zbrane a ochranné pomôcky 200 Eur.

17. V rámci záverečnej reči navrhovateľka uviedla, že si nemyslí, že by deťom alebo rodičom ubližovala, na čo otec uviedol, že s návrhom súhlasí, nechce, aby sa u detí niečo menilo.

18. Podľa § 44 ods. 1 Zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“) náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

19. Podľa § 44 ods. 2 Zákona o rodine náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím.

20. Podľa § 44 ods. 3 Zákona o rodine náhradnou starostlivosťou je a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“), b) pestúnska starostlivosť a c) ústavná starostlivosť.

21. Podľa § 44 ods. 4 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

22. Podľa § 45 ods. 1 Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

23. Podľa § 45 ods. 2 Zákona o rodine pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Ak sa má maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti prarodiča, súrodenca maloletého dieťaťa alebo súrodenca rodiča maloletého dieťaťa, splnenie podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje za predpokladu, že prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa má evidovaný trvalý pobyt alebo iný obdobný pobyt na území členského štátu Európskej únie.

24. Podľa § 45 ods. 3 Zákona o rodine v rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu.

25. Podľa § 45 ods. 4 Zákona o rodine osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných

skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento nesúlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

26. Podľa § 45 ods. 7 Zákona o rodine vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

27. Podľa § 45 ods. 8 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu.

28. Podľa § 46 ods. 2 Zákona o rodine maloleté dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti jednému z manželov so súhlasom druhého manžela.

29. Podľa § 54 ods. 1 Zákona o rodine náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

30. Podľa § 81 ods. 1 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

31. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

32. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

33. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

34. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

35. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

36. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu

výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

37. Podľa § 76 ods. 1 Zákona o rodine výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

38. Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

39. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

40. Podľa § 111 písm. o) CMP v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti.

41. Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

42. Náhradná osobná starostlivosť je jednou z foriem náhradnej starostlivosti, ktorej účelom je nahradiť osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Súd môže maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa. V záujme maloletého dieťaťa v najširšom slova zmysle je, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerance a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju, aby bol jeho majetok spravovaný s náležitou starostlivosťou a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch.

43. Súčasťou rodičovských práv a povinností je aj sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, pričom rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je výnimkou zo zásady, že výchova maloletého dieťaťa je predovšetkým úlohou rodičov, a musí byť vždy opreté o starostlivé a spoľahlivé objasnenie tých okolností, ktoré svedčia pre záver, že žiadny z rodičov nie je schopný náležitým spôsobom zabezpečiť riadnu výchovu dieťaťa (R 64/1968).

44. Dôvody, pre ktoré je v záujme maloletého dieťaťa jeho zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti, môžu mať objektívny, ako aj subjektívny charakter. Pôjde jednak o prípady, keď rodičia nemôžu zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, napríklad z dôvodu ich neprítomnosti či zlého zdravotného stavu, výrazne nevyhovujúcich sociálnej situácie, ako aj prípady zanedbávania rodičovských práv a povinností, nezájmu rodičov o maloleté dieťa a jeho výchovu. Zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je inštitútom fakultatívnym, a teda úplne závisí od úvahy súdu, či toto opatrenie považuje za najlepšie a najvhodnejšie pre maloleté dieťa, t. j. či je zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti v záujme maloletého dieťaťa.

45. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, musí byť fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá je plne spôsobilá na právne úkony, má osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, svojím spôsobom života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že náhradnú osobnú starostlivosť bude vykonávať v záujme maloletého dieťaťa, a ktorá so zverením maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti súhlasí. Malo by ísť o osobu bezúhonnú, ktorá nebola obmedzená vo výkone rodičovských práv a povinností vo vzťahu k vlastným deťom, jej sociálna situácia zaručuje, že zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti bude v záujme maloletého dieťaťa, ani ona, ani jej rodinní príslušníci by nemali trpieť ochorením, ktoré by vylučovalo riadny výkon náhradnej osobnej starostlivosti, a mala by mať kladný citový vzťah k maloletému dieťaťu. Vzhľadom na rôzne životné situácie, ktoré môžu nastať, pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti súd vždy uprednostní predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, prípadne rodinného známeho či inú blízku osobu, ak spĺňa uvedené predpoklady, keďže pri

rodinnom príslušníkovi, prípadne inej blízkej osobe sa predpokladá existencia kladného citového vzťahu a bližšie poznanie maloletého dieťaťa, čo by malo zaručovať, že dieťa bude mať riadne zabezpečenú starostlivosť o výchovu, zdravie a výživu počas vyriešenia, resp. prekonania spravidla negatívnych životných situácií v rodine maloletého dieťaťa.

46. V konaní mal súd za preukázané, že rodičia maloletých detí nezabezpečujú a nemôžu zabezpečiť starostlivosť o maloleté deti. Rodičia podľa názoru súdu svoje rodičovské práva a povinnosti zanedbávajú, o čom svedčí aj nedostatočná školská dochádzka detí, čo bolo aj dôvodom pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým boli deti odovzdané do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Holíč. Navyše, z vyjadrení procesného opatrovníka mal súd za preukázané, že rodičia nemajú vytvorené vhodné podmienky pre život, zdravie a psychický, fyzický a morálny vývin maloletých detí. Rovnako ani na otázku súdu sa nevedeli rodičia vyjadriť, ako zabezpečia starostlivosť o deti, otec sa len stručne vyjadril, že normálne.

47. Nakoľko náhradná osobná starostlivosť má prednosť pred ústavnou starostlivosťou, súd dospel z vykonaného dokazovania k záveru, že v najlepšom záujme maloletých detí bude ich zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, v domácnosti ktorej aj maloleté deti žijú, hoci styk detí s rodičmi nie je obmedzený, deti u rodičov aj prespávajú. Zákon pri zverení maloletých detí uprednostňuje príbuzného maloletých detí, pričom navrhovateľka je ich tetou. Samotné deti sa vyjadrili, že v starostlivosti tety chcú zostať, je im u nej lepšie, s rodičmi sa stretávajú kedy chcú a nemusia pritom počúvať ich hádky a problémy. Navrhovateľka spĺňa všetky požiadavky kladené na osobu, ktorej môžu byť maloleté deti zverené do náhradnej osobnej starostlivosti v zmysle § 45 ods. 1 Zákona o rodine.

48. Z uvedeného dôvodu súd preto vyhodnotil zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky ako v celom rozsahu súladné so záujmom maloletých. Preto súd vo výroku I. rozsudku zveril maloleté deti do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku, s tým, že navrhovateľka je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný rozvoj maloletých detí a je oprávnená zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok v bežných veciach.

49. Súd zároveň vo výroku II. a III. rozsudku uložil rodičom maloletých detí v súlade s § 81 ods. 1 Zákona o rodine povinnosť platiť na maloleté deti výživné, a to každému vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepĺnoleté dieťa podľa osobitného zákona na každé dieťa, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred. Pri určení výšky výživného súd vychádzal z vyjadrení rodičov ohľadom skutočností týkajúcich sa ich príjmu, prihliadol na počet vyživovacích povinností, vek a odôvodnené potreby detí, ako aj návrh navrhovateľky, ktorá požadovala určiť výživné v zákonom stanovenej minimálnej výške. Súd teda považuje rodičom stanovené výživné za primerané ako potrebám maloletých detí, tak možnostiam a schopnostiam oboch rodičov. Stanovené výživné sú rodičia povinní v zmysle § 45 ods. 8 Zákona o rodine uhrádzať príslušnému úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

50. Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

51. Podľa § 58 CMP o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

52. O náhrade trov konania účastníkov rozhodol súd v zmysle § 52 CMP, keď vo výroku IV. rozsudku rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanovení § 53 a nasl. CMP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava (§ 355 ods. 1 CSP, § 59 ods. 1 CMP), avšak odvolanie podané zo strany navrhovateľky a matky by nebolo právne účinné, nakoľko tieto sa práva podať odvolanie výslovne vzdali do

zápisnice na súde po vyhlásení rozhodnutia.

Podanie treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 ods. 3 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania, a síce ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní to, čo mu ukladá vykonateľné súdne rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.